

## Čís. 5928.

K rozdílu a k poměru mezi (prostou) žalobou veřejnou podle jiného zákona než zákona o ochraně cti a mezi veřejnou žalobou se zmocněním (§ 14, odst. 5 zákona o ochraně cti).

K přípustnosti postupu podle § 262 tr. ř. se vyžaduje, aby tu byla potřebná obžaloba ke stíhání pro skutkovou podstatu, kterou soud shledává v činu odchylně od stanoviska obžalovacího spisu.

Stíhá-li tudíž státní zástupce veřejnou žalobou čin podle jiného zákona než zákona o ochraně cti (§ 17, odst. 2 tohoto zákona) a nebyla-li vznesena soukromá žaloba pro týž čin, může být obžalovaný uznán vinným podle §§ 1 až 3 zákona o ochraně cti jen tehdy, podal-li veřejný žalobce alespoň eventuální veřejnou žalobu se zmocněním podle § 14, odst. 5 cit. zák.

Pouhé předložení zmocnění k veřejné žalobě a jeho přečtení při hlavním přelíčení nenahrazuje projev veřejného žalobce, že chce na jeho základě podat veřejnou žalobu se zmocněním.

Uznal-li nalézací soud v případě § 17, odst. 2 zákona o ochraně cti obžalovaného vinným trestným činem podle tohoto zákona mylně předpokládá, že je zde žaloba podle § 14, odst. 5 cit. zák., porušil zákon, pokud se týče nesprávně jej vyložil v otázce, zda tu je obžaloba podle zákona potřebná (§ 281, čís. 9 c) tr. ř.).

Návod k trestnému činu (§ 5 tr. zák.) nemusí gramaticky vyjadřovati výzvu k činu (rozkaz, radu, poučení, pochvalu); stačí, že výrok mohl být osobou, již svědčil, pojímán za výzvu k činu a návodcem byl také tak míněn.

(Rozh. ze dne 15. června 1937, Zm II 191/37.)

Obžalovaný B. se vyslovil vůči obžalovanému A., že »potřebuje drát, takový jako je v lese«. A. odcizil v lese svazek drátěného pletiva v ceně nižší než 500 Kč a donesl jej obžalovanému B., který mu za to vyplatil peněžitou odměnu. Při vyšetřování tohoto případu četnictvem oba obžalovaní tyto skutečnosti doznali, později však — před vyšetřujícím soudcem — své doznání odvolali. Obžalovaný A. vysvětloval své původní doznání tím, že prý »četnický strážmistr M. na něho řval, aby se přiznal, jinak že ho zavře do basy« a dále prý mu řekl, že »má již napsáno, že B. ho (A.) vyzval, aby mu přinesl drát«. Obžalovaný B. zase tvrdil u soudu, že M. k němu »přišel už s hotovou věcí a psal si tam — t. j. do trestního oznámení — co chtěl«. Obžaloba spatřovala v těchto činech u obžalovaného A. jednak přestupek krádeže podle § 460 tr. zák., jednak zločin křivého obvinění podle § 209 tr. zák. (ze zločinu zneužití úřední moci a ze zločinu vydírání), u obžalovaného B. přestupek spoluviny na krádeži podle §§ 5, 460 tr. zák. a zločin křivého obvinění ze zločinu zneužití úřední moci. Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými výše uvedenými přestupky krádeže, resp. spoluviny na krádeži a přestupkem utrhaní na cti podle § 3 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zmateční stížnost obou obžalovaných zamítl; z podnětu této zmateční stížnosti však zrušil z povinnosti úřední za užití § 290 tr. ř. rozsudek první stolice jako zmatečný, pokud byli oba obžalovaní uznáni vinnými přestupkem utržení na cti podle § 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., a důsledkem toho též ve výroku o trestech oběma obžalovaným uložených a ve výrocích s ním souvisících a zprostil podle § 259, odst. 2 tr. ř. oba obžalované obžaloby na ně vznesené, že dne 12. května 1936 před soudem, tudíž u vrchnosti, udali četnického strážmistra M. pro vymyšlený naň zločin zneužití úřední moci a obžalovaný A. též vydírání, a že se tím dopustili zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. — — — —

### Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9 a) tr. ř., nelze přiznati úspěch. — — — —

Neopodstatněná jest hmotněprávní námitka, vznesená s hlediska § 281, č. 9 a) tr. ř., že ve zjištěném výroku stěžovatelově (B.), učiněném k spoluobžalovanému A., »že potřebuje drát takový, jak je v lese«, nelze přý shledati návod ke krádeži. Není zapotřebí, aby byl dotčený výrok výslovně formulován jako rozkaz, rada, poučení nebo pochvala (§ 5 tr. z.), nýbrž stačí, že výrok osobou, jíž svědčil (totiž A.), mohl býti pojímán jako výzva ke krádeži a že byl stěžovatelem skutečně tak míněn. Obojí plyne z toho, že podle rozsudkových zjištění dal tento výrok obžalovanému A. skutečně podnět k odcizení drátěného pletiva, o něž jde, a že obžalovaný B. pak pletivo to převzal, věda, že bylo v lese ukradeno. Za těchto okolností nalézací soud nepochybil, shledal-li v souzeném výroku, třeba gramaticky nevyjadřuje výzvu, skutkovou podstatou návodu ke krádeži ve smyslu §§ 5 a 460 tr. z. — — —

Z podnětu této zmateční stížnosti přesvědčil se zrušovací soud, že bylo trestního zákona v neprospěch obžalovaných nesprávně užito a že je rozsudek stížen zmatkem podle § 281, č. 9 c) tr. ř.

Dílem z rozsudkových zjištění, dílem z procesních skutečností, zjevných z průběhu tohoto řízení vyplývá, že obžalovaní pronesli stíhané výroky při svém odpovědném výslechu u okresního soudu dne 12. května 1936, že se četnický strážmistr M. dověděl o těchto výrocích dne 20. května 1936 a že tohoto dne při svém svědeckém výslechu prohlásil, že bude obžalované pro výroky na cti důtklivě stíhati a že žádá jejich potrestání. Dále plyne ze spisů, že dne 23. května 1936 došel okresního soudu k příslušným spisům přípis četnické stanice v P., jímž tato četnická stanice předložila zmocnění četnického strážmistra M. pro veřejného žalobce k podání veřejné žaloby na A. a B. po rozumu § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti.

Aniž byli obžalovaní pro dotčené výroky před tím vyslechnuti anebo vůbec nějak stíháni, podalo státní zastupitelství, jemuž spisy k návrhu došly dne 14. června 1936, obžalobu na A. a B. až dne 23. listopadu 1936, a to — nehledíc k přestupkům krádeže, pokud se týče spoluviny na krádeži — pro zločin křivého obvinění podle § 209 tr. z., spáchaného

souzenými výroky obžalovaných o četnickém strážmistru M. Ani v tomto obžalovacím spise, ani podle jediné rozhodného obsahu příslušného protokolu při hlavním přelíčení neprojevil veřejný žalobce vůli, stíhati obžalované aspoň in eventum pro přestupek podle § 2, pokud se týče § 3 zák. o ochraně cti. O tom se nestala při hlavním přelíčení vůbec zmínka, jenže bylo, aniž to bylo ostatně navrženo, výše uvedené zmocnění přečteno.

Četnický strážmistr M. byl při hlavním přelíčení slyšen jako svědek a udal podle protokolu o hlavním přelíčení jako ve svém dřívějším protokolu, k čemuž připojil ještě údaje, obsažené v protokolu o hlavním přelíčení.

I kdyby tu byl z dřívějšího protokolu opakoval návrh na potrestání obžalovaných pro souzené výroky — ve skutečnosti osvědčuje protokol o hlavním přelíčení jen opakování údajů («udává jako na č. 1.16») a nikoli návrhu — nešlo by o závěrečný návrh ve smyslu § 46, odst. 3 tr. ř. a § 255 tr. ř., když se takový návrh činí až po skončení průvodního řízení. Ostatně M. nebyl vůbec předvolán jako soukromý žalobce, nýbrž jako svědek, a při hlavním přelíčení nikterak neprojevil, že třebas in eventum, t. j. pro případ selhání veřejné obžaloby pro zločin podle § 209 tr. z. vznesené, vystupuje nebo hodlá vystupovati jako soukromý žalobce. Učinil sice, jak již uvedeno, v předběžném řízení trestní návrh, ale dodatečné předložení zmocnění pro veřejného žalobce dokazuje, že svůj záměr změnil a že stíhání svěřil veřejné obžalobě po rozumu § 14, odst. 5 zák. o ochraně cti.

Ani napadený rozsudek neodsuzuje snad obžalované na žalobu soukromou, nýbrž na žalobu veřejnou, pokládaje se za oprávněna k tomu již tím, že četnický strážmistr M. zmocnil státní zastupitelství podle § 14, odst. 5 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n. ke stíhání obžalovaných veřejnou žalobou.

Leč v tom tkví právě základní pochybení nalézacího soudu. Rozsudek buduje zřejmě na předpisu § 262 tr. ř., podle něhož jest ovšem předmětem obžaloby konkrétně určitý skutek a nikoliv určitá právní kvalifikace tohoto skutku, a podle něhož je nejen právem, nýbrž povinností nalézacího soudu, aby zažalovaný skutek po stránce hmotněprávní přezkoumal samostatně a zcela nezávisle na údajích, obsažených v obžalobě, nejsou při tom vázán právním názorem žalobcovým. Leč rozsudek přehlíží, že tento postup je možný jen tehda, když i pro odchylnou skutkovou podstatu, již nalézací soud spatřuje v zažalovaném skutku na rozdíl od právního posouzení skutkového děje obžalovacím spisem, je dána potřebná žaloba, t. j. ona žaloba, již se vyžaduje ke stíhání právě oné skutkové podstaty soudem odchylně od stanoviska obžalovacího spisu předpokládané. Rozsudek si tu zřejmě neuvědomuje základní rozdíl mezi čistou veřejnou žalobou, potřebnou a též postačující ke stíhání zločinu podle § 209 tr. z., a veřejnou žalobou se zmocněním, již se vyžaduje ke stíhání přestupků či přečinů podle zákona o ochraně cti, spáchaných proti osobám a za okolností, vylčených v § 14, odst. 5 cit. zák.

Stěžejní rozdíl mezi oběma těmito druhy veřejné obžaloby projevuje se již v tom, že u čisté veřejné žaloby je nepochybně dominus litis veřejný žalobce, kdežto v případech veřejné žaloby se zmocněním jest jím podle zákona o ochraně cti (§ 22) osoba, již přísluší právo zmocnění udělití, kdyžtě tato osoba může zmocnění s účinkem pro veřejného žalobce závazným kdykoli odvolati, dokud soud první stolice ještě nepočal prohlašovati rozsudek.

Zda veřejný žalobce hodlá svou obžalobu podati pro takovou skutkovou podstatu, již může stíhati toliko se zmocněním (§ 14, odst. 2 nebo 5 cit. zák.), musí zřetelným způsobem vyjádřiti již proto, že je přece v takovém případě na soudu, aby zkoumal zákonné náležitosti a předpoklady zmocnění.

Pokud jde zejména o otázku, zda veřejný žalobce stíhá čin bez potřeby zmocnění podle jiného zákona než podle zákona o ochraně cti (na př. §§ 209, 312, tr. z. a pod.), nebo se zmocněním s hlediska § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti, musí o tom v trestním řízení býti naprostá jasnost a jistota již proto, že poměr ke sbíhající se soukromé žalobě je v těchto dvou případech zcela různý. V případech § 17, odst. 2 zákona o ochraně cti je totiž, skončilo-li trestní řízení, zavedené na veřejnou žalobu, zastavením nebo zprošťujícím rozsudkem, zásada konsumpce žaloby, a to v širším rozsahu než stanoví § 363, č. 2 tr. ř., prolomena do té míry, že přes toto vyřízení veřejné žaloby může ještě soukromá žaloba pro týž čin býti podána i tehdy, když lhůta, uvedená v odst. 1 § 17 již uplynula, ovšem za předpokladu ostatních podmínek ustanovení § 17, odst. 2; naproti tomu stanoví § 21 zák. o ochraně cti pro případy veřejnožalobního stíhání činu s hlediska zmocňovacího deliktu podle § 14, odst. 5 průlom do zmíněné zásady konsumpce žaloby toliko pro případ, že bylo řízení zastaveno jen proto, že veřejný žalobce od stíhání upustil. Již tato zcela různá úprava poměru mezi veřejnou a soukromou žalobou dokazuje, že v řízení musí s naprostou jistotou býti zjevno, stíhá-li veřejný žalobce čin jen s hlediska § 14, odst. 5 zák. o ochraně cti nebo jen s hlediska jiného zákona než zákona o ochraně cti (§ 17, odst. 2 cit. zák.), nebo sice s posléz uvedeného hlediska, avšak aspoň in eventum též s hlediska § 14, odst. 5 cit. zák.

Aby byl mohl nalézací soud v souzeném případě, sleduje zásadu, vytčenou v § 262 tr. ř., uznati obžalované na veřejnou obžalobu vinnými přestupkem podle § 3 zák. o ochr. cti ve smyslu § 14, odst. 5 téhož zákona, byl by musel veřejný žalobce aspoň při hlavním přelíčení podati onen eventuální návrh na potrestání podle § 3 cit. zák., o němž se zmiňuje rozh. č. 5607 Sb. n. s. Že žalobní lhůta pro takový eventuální návrh při hlavním přelíčení ještě běžela, plyne z odůvodnění právě citovaného rozhodnutí zrušovacího soudu, jež tu netřeba reprodukovati, a k čemuž se jen ještě podotýká, že lhůta úvodem druhého odstavce § 17 cit. zák. zmíněná by byla rovněž bývala zachována, kdyžtě oznámení pro souzené výroky, o nichž se uražená osoba dověděla dne 20. května 1936 (totiž protokoly obžalovaných a protokol M. i se stíhacím návrhem), došlo státního zastupitelství, jak již nahoře uvedeno, již dne 14. června 1936, nehledíc k tomu, že jako den, kdy oznámení došlo soudu, platí dokonce již den 20. května 1936 (viz protokol č. 1.16).

Neučinil-li však přes vše to veřejný žalobce aspoň při hlavním přelíčení zmíněný eventuální návrh na potrestání pro přestupek podle § 3 cit. zák. a neprojevil-li ani dříve záměr obžalované v uvedeném směru stíhati, takže schází jakýkoli vztah mezi veřejným žalobcem a zmocněním, jež přece vůbec nepředložilo státní zastupitelství, nýbrž četnictvo, nelze říci, že veřejný žalobce stíhal se zmocněním strážmistra M. výroky proti němu pronesené. Předložení onoho zmocnění sice opravňovalo veřejného žalobce stíhati obžalované ve směru přestupku podle § 14, odst. 5 cit. zák., leč ani toto předložení zmocnění, ani jeho přelíčení při hlavním přelíčení nenahrazuje ještě projev veřejného žalobce, že na základě tohoto zmocnění chce skutečně v uvedeném směru stíhati. K takovému projevu veřejného žalobce za celého řízení nedošlo. Tím, že nalézací soud přes to uznal obžalované vinnými přestupkem podle § 3 zák. o ochraně cti, mylně předpokládaje obžalobu, jíž se vyžaduje ke stíhání útoku na čest po rozumu § 14, odst. 5 cit. zák., porušil zákon, pokud se týče nesprávně ho užil, pokud jde o otázku, zda tu je či není obžaloba podle zákona potřebná. Nalézací soud zatížil takto rozsudek hmotněprávním zmatkem podle § 281, č. 9 c) tr. ř., jež obžalovaní ve zmateční stížnosti sice neuplatnili, k němuž však bylo podle § 290 tr. ř. z moci úřední přihlížeti, jako by byl býval uplatňován. — — —

### Čís. 5929.

**Pouhé přechovávání třaskavin proti předpisu § 7, odst. 4 min. nař. čís. 95/1899 ř. z. na jiných místech, než která jsou určena k jejich uschování, nenaplňuje ještě ono konkrétní nebezpečí, jež má na mysli § 3 zákona čís. 134/1885 ř. z.**

**Ustanovení §§ 2 a 3 zák. č. 134/1885 ř. z. se nevztahují na třaskaviny, které jsou předmětem státního monopolu.**

(Rozh. ze dne 15. června 1937, Zm II 226/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §§ 2, 3 zákona o třaskavinách ze dne 27. května 1885, č. 134 ř. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji opět projednal a o ní rozhodl.

### Důvody :

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9 a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Napadený rozsudek vychází po stránce skutkové z předpokladu, že obžalovaný jakožto osoba vedoucí technický dozor nad stavbou vodovodu, uschoval v kanceláři své zaměstnavatelky, t. j. firmy K., přes noc a také po dobu delší rozbušky, o něž jde, a že v oné kanceláři jak on sám, tak i dozorce J. spávali. — — —